

Milí čtenáři,

když k nám teď po zimě přišlo léto, uvědomuji si, že právě před dvaceti léty začínala poslední sezóna, kterou jsme si mohli užít ještě postaru, se samozřejmostí drátů kolem hranic a jedovatého vzduchu (nejen) v Podkrušnohoří. Následné změny nepřišly naráz: například požitek ze svobodného cestování si mohli nejdříve vychutnat ti, kteří si za minulého režimu dokázali nakřečkovat nejvíc prachů, a je to teprve pár let, co může (téměř) kdokoli jet od nás (téměř) kamkoli. Tím, co snižuje ceny a (opticky) zkracuje vzdálenosti (nejen v turistickém průmyslu), je ovšem masovost produkce. Řečeno s Václavem Bělohradským (esej Vše trvalé se mění v páru, vše posvátné se znesvěcuje, 1998), technický rozvoj umožňující masovou výrobu je předpokladem růstu demokracie, a tedy si vynucuje stálý růst sebe sama, takže „svoboda jednotlivců a skupin zvolit si své vlastní cíle je omezována tím, že všechny naše cíle musí sloužit jednomu 'supercíli' – dalšímu růstu reprodukovatelného, instalovatelného a programovatelného světa“.

Mezi myšlenkovými koncepty, jak tento vývoj korigovat, mě zaujal ten, který zavádí nový termín „sociodiverzita“ – samozřejmě podle vzoru biodiverzity. Jedná se o ideu cíleného zachování či případně záměrného znovuvytváření sociální různosti (kulturní, názorové, hodnotové aj.) jako důležitého předpokladu pro trvale udržitelný rozvoj společnosti. A svoboda bez sociodiverzity? Tak tu najdete i tam, kde se dělá něco pro dynamický životní styl, moderní trávení volného času a pro další ušlechtilé cíle. Cyklisté na kvalitních kolech nejruznějších značek, bruslaři na inlajnech a s plastovými lahvemi v rukou, na trase řada plných (ale dokonale zaměnitelných) kola-fanta-sprajt osvěžoven, a někde poblíž unifikovaná dětská hřiště s povědomou oranžovou tabulkou velkodušného sponzora. Všichni se tu dobře baví, dělají leccos prospěšného pro své tělo, ale diverzity (socio- i bio-) je kolem pramálo – a dokonce jí ubývá: z travnatého břehu Vltavy se od Budějovic po proudu stává hlinitý násep, který prý je potřeba, abychom si tu mohli hrát na Dunaj i s jeho šífy (ovšem bez tamější mohutnosti a nádechu dobrodružné exotiky). Zkrátka jsme přešli ze světa, v němž počítačové simulace krajiny napodobovaly přírodu, do světa, v němž nutíme přírodu napodobovat počítačové simulace. A mně vyvstává v paměti vzpomínka na Eleanor, americkou studentku, kterou jsem loni deset měsíců učil česky. Tenkrát se zastavila na té báječně rovné a hladké cyklostezce podél vltavského břehu (tam, kde před dvaceti lety přes uzoučkou pěšinu přebíhaly koroptve), pohledem přelétla přes dokonale sestříhaný trávník golfového hřiště, pak jí zrak utkvěl na siluetě Hluboké a ona vydechla: „Disney castle!“

Než se v květnovém Ďáblíku vrhnete na výsledky Ropáka roku a Zelené perly, rádi bychom Vás upozornili na zprávu o novém typu Callich akcí: o úspěšně zahájené řadě přírodovědných vycházek do nejbližšího okolí Českých Budějovic. Přinášíme dvě stanoviska odborníků k aktuálním ekologickým problémům: k obnově těžbou zasažených území a k záměru vykácet silniční aleje, aby auta řízená nezodpovědnými řidiči nevrážela do stromů, ale mohla létat až do polí. Dozvíte se, kde si můžete prohlédnout výstavu fotografií o uranové těžbě, jak si pošumavštít či pomotýlit prázdniny a nahlédneme k maďarským skorousedům. Několik článků se věnuje jaderné energetice, ovšem vyrazíte-li na Zelený čtvrtek, setkáte se tam s energetikou budoucnosti. A samozřejmě následují pozvánky, připomínka jednoho letošního výročí a leccos dalšího. Pěkné májové dny!

Tomáš Malina

Otevřený dopis ministrům o obnově těžbou narušených území

Zástupci Cally, Ústavu pro ekopolitiku a sdružení Hamerský potok sepsali otevřený dopis, ve kterém vyzývají ministry životního prostředí, zemědělství a průmyslu a obchodu, aby více podporovali přírodu blízkou obnovu území po těžbě surovin. K textu se poté připojilo dalších devatenáct neziskových organizací, které se zabývají ochranou přírody. Autoři dopisu ho pošlou i dalším ministrům, kteří se letos v úřadech vystřídají. Ďáblík přináší úplný text dopisu.

Vážený pane ministře,

obracíme se na vás ve věci obnovy území narušeného těžbou nerostných surovin, která se stává naléhavým úkolem v mnoha oblastech České republiky. Domníváme se, že dosud převažující technické rekultivace nejsou právě ideálním řešením tak složitého problému. Chtěli bychom proto podpořit přírodě blízké formy obnovy území po těžbě, které se staly v řadě evropských zemí běžnou alternativou technických rekultivací a představují řešení příznivé ekologicky i ekonomicky.

Technické rekultivace, které vycházejí z právní úpravy, jež dosud nereflektovala nové vědecké poznatky a technologické postupy běžné v zemích s vyspělou úrovní ochrany přírody a krajiny, stojí v současné době veřejné i soukromé rozpočty miliardy korun ročně. Přitom se velmi často jedná o zbytečně vynaložené finanční prostředky, které mohly být ušetřeny nebo využity mnohem účelněji. V řadě případů dochází například ke zcela absurdním situacím, kdy rekultivační firma zlikviduje těžkou technikou samovolně vznikající les vhodného druhového složení a na jeho místě je po nepřiměřeně rozsáhlých a nákladných terénních úpravách vysázen opět les tvořený vyrovnanými řadami dřevin, mnohdy druhově neodpovídajících stanovištním podmínkám. Současná podoba lesnických rekultivací vede obvykle ke vzniku biologicky (a často i lesnicky) nevhodných monokultur. Také technické rekultivace zaměřené na obnovu zemědělského půdního fondu bývají někdy prováděny na místech, kde již není možné získat kvalitní zemědělské pozemky.

Podle našeho názoru se jako vhodná alternativa technických rekultivací jeví tzv. přírodě blízké způsoby obnovy (spontánní sukcese, řízená sukcese, managementové zásahy). S výjimkou poslední jmenované formy, která by se však uplatnila pouze na malé části ploch narušených těžbou, se jedná o formy obnovy, které vyžadují nižší investice. Zato však vedou ke vzniku biologicky hodnotných ekosystémů, poskytují útočiště mnoha druhům vzácných a zvláště chráněných organismů a často zvyšují i estetickou hodnotu krajiny. Navíc jejich realizace nabízí pracovní příležitosti pro vysokoškolsky vzdělané odborníky, což by mohlo přispět k žádoucí změně věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva v těžbou postižených regionech, jako jsou severozápadní Čechy nebo Moravskoslezský kraj.

Při své činnosti se často setkáváme s problematikou těžby nerostných surovin a následné obnovy krajiny. Bohužel musíme konstatovat, že právě účinné prosazování vhodných a současným vědeckým poznatkům odpovídajících způsobů rekultivace bývá v rozhodovacích procesech o těžbě surovin opomíjeno. Víme, že se v České republice musejí některé nerostné suroviny těžít a že to vždy přináší jistá rizika pro ochranu přírody a životního prostředí. Pokud je však těžba nutná, nabízí se využití přírodě blízkých způsobů obnovy jako vhodná alternativa, resp. kompenzace, která pomůže lepšímu začlenění opuštěných těžebních prostorů do krajiny.

Vzhledem k ekologické i ekonomické výhodnosti přírodě blízkých forem obnovy těžbou narušeného území, existuje poměrně velká shoda názorů na podstatné zvýšení jejich podílu při provádění rekultivací mezi nevládními organizacemi, úředníky státní správy a samosprávy, akademickou sférou i řadou těžebních a rekultivačních firem. Proto jsme se také rozhodli podpořit „Stanovisko vědců a dalších odborných pracovníků k problematice obnovy těžbou narušených území“ (celý text včetně seznamu signatářů je k dispozici na www.calla.cz/piskovny/stanovisko) a vyjádřit tímto způsobem souhlas s jeho požadavky. O důležitosti problematiky svědčí mimo jiné i fakt, že stanovisko během krátké doby od jeho zveřejnění podpořilo (kromě jeho osmi autorů) dalších 235 biologů, geologů, geografů a jiných přírodovědců.

Věříme, že uvedení těchto požadavků do praxe přispěje k udržitelnému využívání přírodních zdrojů nerostných surovin v České republice a výrazně zmírní vliv těžby na přírodu a krajinu.

S pozdravem

RNDr. Jiří Řehounek, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Mgr. Tomáš Gremlica, Ústav pro ekopolitiku, o. p. s. A Ing. Petr Hesoun, Hamerský potok o. s.

Ke znění dopisu se dále připojují tyto neziskové organizace: *ALKA Wildlife, o. p. s., Mgr. Lukáš Poledník, Ph.D.; Arnika, Ing. Jana Vitnerová; Asperula o. s., Zdeněk Hefka; Čmelák – Společnost přátel přírody, Mgr. Jan Korytář; Děti Země, RNDr. Miroslav Patrik; Ekowatt, Ing. Jiří Beranovský, Ph.D., MBA; Greenpeace ČR, Jan Rovenský; Hnutí DUHA – Přátelé Země ČR, Mgr. Petr Machálek; JARO Jaroměř, David Číp; o. s. Kořeny, Ing. Jana Doležalová; N. O. S. – Nepomucký ornitologický spolek, o. s., Václav Kovář; Občanské sdružení – ELATER, Josef Mertlik; Přátelé přírody, o. p. s., Ing. Marian Páleník; ROSA – společnost pro ekologické informace a aktivity, Mgr. Josef Kadubec; Sagittaria – Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy, Mgr. Michal Krátký; o. s. Via Natura, Ing. Alena Hýlová; Východočeská pobočka České společnosti ornitologické, Mgr. Martin Fejfar; Zelený kruh – asociace ekologických organizací, PhDr. Kateřina Ptáčková; ZO ČSOP Orlice, Ing. Adam Záruba.*

O svižnících a lidech

Asi málokdo si při vyslovení slova „odkaliště“ představí nějaké výraznější přírodní hodnoty. Spíše nám podvědomí začne našeptávat asociace typu „devastace“, „měsíční krajina“ apod. Z lidského pohledu skutečně odkaliště neposkytují základní podmínky pro přežití a jsou vlastně vedlejším, odpadním produktem našeho průmyslu. Nesmíme ovšem zapomínat, že ne všichni živočichové se na krajinu dívají lidskou optikou.

Přesně takovým „mimoněm“ je svižník písčinný (*Cicindela arenaria*), který je na našem území zastoupen poddruhem *Cicindela arenaria vienensis*. Pokud se podíváme na jeho současné lokality v ČR, zjistíme překvapivou skutečnost. Drtivá většina z nich (bude jich asi mezi deseti a dvaceti na celém našem území) leží v těžebních prostorech nebo na průmyslových deponiích. A různá odkaliště se stala jeho daleko nejoblíbenějším stanovištěm u nás.

Co k tomu tohoto úctyhodně rychlého střevlíkovitého brouka vede? Především nedostatek jeho původních stanovišť. Ve středoevropské krajině žil v okolí větších řek, které při jarních povodních pravidelně vytvářely holá místa bez vegetace (např. vymíláním břehů nebo naplavením jemného substrátu). Ale zkuste dnes (nejen ve střední Evropě) najít řeku, které bychom právě tohle ve větší míře dovolili. Odtud tedy pramení svižníkova záliba v odkalištích, která mu strukturou substrátu a neexistencí zapojené vegetace připomínají jeho původní domov.

Problémem samozřejmě zůstává ochrana míst, kde se svižník písčinný vyskytuje. Časem se musejí všechna odkaliště nějakým způsobem rekultivovat, což znamená prakticky pokaždé rychlý konec svižníků. Přesto bychom se měli snažit, aby tento druh v naší krajině zůstal a přizpůsobit tomu i plány rekultivací. Domnívám se, že ponechání okrajové části odkaliště jako útočiště pro svižníky nebo vytvoření náhradního stanoviště v rámci rekultivace území by se mohlo v některých případech podařit.

Otestovat si to můžeme už letos. Odkaliště teplárenského popílku u Srubce je pravděpodobně posledním místem v celém Jihočeském kraji, kde se svižník písčinný vyskytuje. Nedávno bylo vydáno stavební povolení na jeho rekultivaci a letos vznikne biologický posudek tohoto záměru. I proto Calla na výskyt vzácných svižníků dopisem upozornila českobudějovický magistrát, který bude o dalším osudu srubeckého odkaliště rozhodovat. Ve spolupráci s jihočeskými entomology hodláme případ i nadále sledovat, takže tento článek o svižnících a lidech patrně není v Ďáblíku poslední.

Jiří Řehounek (foto Jiří Klváček)

Novinky v dopravě na Strakonické

Jakoby kolony ve městě nestačily, dopravní situace na Strakonické se má ještě zhoršit. A to změnou regulačního plánu, který by umožnil vznik nové křižovatky v úseku mezi Voříškovým dvorem a Intersparem. A proč? Kvůli novému obchodnímu domu SKONTO, který má stát „na poli“ pod komunikací Strakonická. Neměl by však regulační plán existovat proto, aby reguloval a nikoliv otevíral cestu investičním záměrům bez ohledu na urbánní, dopravní i environmentální vztahy?

Uvědomují si úřady rozhodující ve věci, bez ohledu na posudky zpracované na míru investorům, jaké dopady mají podobné změny na dopravu ve městě?...

Záměr je v současné době v procesu posuzování vlivů na životní prostředí, nicméně připomínky k oznámení je možno uplatňovat pouze do 4. května. O dalších možnostech, jak se do navazujících řízení zapojit budeme informovat v některém z příštích čísel.

Pavla Matějková

Investor odstoupil od záměru v Býšově

Kontroverzní záměr centra výroby elektrické energie z bioethanolu a spalování dřevní štěpky v Býšově je v nedohlednu. Předkladatel záměru odstoupil od realizace v předložené podobě a proces posuzování vlivů na životní prostředí byl ukončen. Calla v minulosti namítala především negativní vliv umístění průmyslového závodu do volné krajiny a nepříznivý zásah do krajinného rázu poblíž památkově chráněné historické tvrze.

Pavla Matějková

Územní řízení o propojovací komunikaci ke Stromovce zastaveno

Stavební úřad zastavil řízení o propojení komunikací Kvítkův Dvůr – Dlouhá louka. Důvodem jsou závažné formální nedostatky v žádosti o územní rozhodnutí. Proti propojení doposud klidné čtvrti u Stromovky vzniklo za pomoci Cally i místní občanské sdružení „Stromovka“, které se do řízení aktivně zapojilo. Podobných změn na dopravních komunikacích prosazovaných magistrátem lze v poslední době zaznamenat v narůstajícím měřítku. Proti nekonceptnímu řešení dopravních kolapsů ve městě se začala stavět i odborná veřejnost. Naposledy Ing.arch. A. Kryl, který sestavil petici proti záměru OC Stromovka, který právě dopravní vztahy nepřímo ovlivní.

Pavla Matějková

Výzva z Božejovic - úložiště je nutné hledat jinak!

Starostové a zástupci občanských sdružení ze všech šesti lokalit ohrožených hlubinným úložištěm jaderných odpadů se sešli 20. dubna na výročním setkání v Božejovicích na Táborsku. Akci zorganizovala Calla ve spolupráci s Hnutím DUHA a obcí Jistebnice. Setkání se chvíli zúčastnil i první náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík, který přítomné seznámil s postojem úřadu k úložišti. Účastníci vyjádřili lítost, že stát během pětiletého moratoria na provádění geologických prací vyhlášeného vládou v roce 2004 promarnil příležitost k zásadní změně svého přístupu k obcím.

24 starostů a představitelů občanských sdružení přijalo závěrem svého setkání výzvu určenou zodpovědným ministrům, Parlamentu a také hejtmanům dotčených krajů. Žádají v ní, aby byl respektován jejich názor a stali se pro stát skutečnými partnery. Základní podmínka dalších jednání je: nastavení otevřeného transparentního procesu s nepřekročitelným právem obcí a kraje odmítnout úložiště v daném regionu. Podrobněji ve výzvě.

Setkání ukázalo, že ve všech šesti lokalitách existuje společné volání po zásadní změně. Bohužel přístup státu nás vede opět do slepé uličky a odkazuje řešení problému radioaktivního odpadu na příští generace.

Edvard Sequens

Výzva starostů a zástupců občanských iniciativ k problematice vyhledávání hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů

přijata 20. dubna 2009 na setkání v Božejovicích

My, níže podepsaní starostové a zástupci občanských iniciativ z lokalit, ve kterých jsou zkoumány možnosti umístění trvalého hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů, jsme vážně znepokojeni aktivitami Správy úložišť radioaktivních odpadů a zodpovědných ministerstev, které se dotýkají života v našich obcích a regionech.

Je nám líto, že moratorium vyhlášené vládou na provádění geologických prací pro vyhledávání úložiště v roce 2004, a které letos končí, bylo zcela promarněno. Nedošlo k zásadní změně koncepčního přístupu k obcím - ty nadále nejsou pro stát respektovanými partnery. Nebyly upraveny zákony, jež by jejich postavení napravily. Naopak pokračuje snaha zablokovat rozvoj obcí zařazením jejich území s ochranou pro úložiště do vládní Politiky územního rozvoje. Navíc se připravuje stavba dalších jaderných reaktorů, což zvýší množství vysoceradioaktivního odpadu, aniž si s ním víme rady. To vše nás opětovně dostává do slepé uličky.

Naše stanovisko se opírá nebo je přímo vázáno jednoznačným výsledkem pětadvaceti místních referend, anket, petic a dalších akcí vyjadřujících názor obyvatel dotčených obcí. S touto podporou Vás opakovaně žádáme:

- **Respektujte náš názor, buďte nám partnery!** Stát nerespektuje výsledky místních referend, v kterých se občané vyjádřili proti myšlence úložiště. Za pětileté období byly obce stále pouze znova a znova nuceny k revokaci svých odmítavých postojů. Neproběhl však žádný pokus o nápravu praktik Správy úložišť radioaktivních odpadů. Ta letos opět vyrazila mezi obce s pokusem o prolomení odmítavých stanovisek. Naše pozice je však trvalá: chceme nejprve nastavení otevřeného transparentního procesu s nepřekročitelným právem obcí a kraje odmítnout úložiště v daném regionu. Takto navrženou úpravu bereme jako základní podmínku dalších jednání.
- **Změňte zákony a přístup!** Je třeba upravit podobu jednání státu s obcemi. Nutná náprava může jít cestou novely tzv. atomového zákona (zákon č. 18/1997 Sb.), stavebního zákona nebo přepracováním vládní Koncepce nakládání s vyhořelým jaderným palivem. Obce i veřejnost, v jejichž katastrálním území má být umístěno jaderné zařízení (např. úložiště vyhořelého jaderného odpadu), nemají možnost o takových záměrech účinně spolurozhodovat. Případná realizace úložiště bude mít vliv na celý region a dotkne se všech jeho obyvatel. Na rozdíl od některých zemí EU se oficiální souhlas obce nepovažuje za nezbytný zákonný předpoklad pro umístění jaderného zařízení.
- **Neblokujte rozvoj obcí!** Pokračuje snaha o územní ochranu všech šesti vybraných lokalit v chystané Politice územního rozvoje České republiky. To vnímáme jako předčasné, i podle vládní koncepce se územní ochrana měla týkat až posledních dvou nejvhodnějších lokalit nejdříve od roku 2015. Tato v důsledku stavební uzávěra bude blokovat rozvoj dotčených obcí, aniž by to bylo nezbytné a zcela zbytečně bude poškozovat i obce, které nakonec nebudou vybrány pro nevhodné geologické prostředí či svůj nesouhlas.
- **Nezvyšujte množství vysoceradioaktivních odpadů!** Především jde o vyhořelé palivo z jaderných reaktorů. Dokud nebude nalezeno definitivní a reálné řešení, je jeho další produkce hazardem a znamená další zásadní zhoršování již tak velmi obtížně řešitelné situace s existujícími radioaktivními odpady. Plány na výstavbu nových jaderných bloků jsou za této situace vysoce nezodpovědné. Vyvíňte také větší politické úsilí při hledání možností společného evropského řešení tohoto palčivého problému.

Uvědomujeme si, že problém vyhořelého jaderného paliva nemůžeme přesouvat na naše potomky. Nelíbí se nám ale, jakým způsobem a za jakých podmínek je u nás hledáno hlubinné úložiště. Trváme na zastavení současného procesu a nastavení nových demokratických pravidel postupu pro výběr finální lokality budoucího úložiště vysoceradioaktivních odpadů. Z důvodů výše popsaných dnes nevidíme možnosti rovného dialogu a odmítáme diktát ze strany státních orgánů.

Bc. Petr Janoušek, starosta Batelova
Václav Beneš, starosta Blatna
Jaroslav Kofroň, starosta Božetic
Vilma Szutová, starostka Deštné
Mgr. Vladimír Mašek, starosta Jistebnice
Milada Duchanová, starostka Hojkova
Jiří Krejčů, starosta Horní Radouň
Jiří Dvořák, starosta Lodhěřova
Bohumil Peterka, starosta Lubence
Lenka Vondrušková, zastupitelka Miličova
Ing. Zdeněk Černý, starosta Nadějkova
Ing. Vladimír Smolík, starosta Pačejova
Stanislav Sedláček, starosta Sepekova
Zdeňka Tajovská, starostka obce Dušejov,
představitelka Mikroregionu Dušejovsko

Ing. Čestmír Vitner za o.s. Bezjaderná vysočina
Ing. Edvard Sequens za o.s. Calla – Sdružení pro
záchranu prostředí
Mgr. Pavel Doucha za Ekologický právní servis
Ing. Martin Sedlák za Hnutí DUHA
František Kába za o.s. Jaderný odpad –
Děkujeme, nechceme!
Jana Maděrová za o.s. Jistebnická vrchovina
Mgr. Pavel Vlček za o.s. Občanská iniciativa pro
ochranu živ. prostředí
Ing. Jiří Popelka za o.s. Zachovalý kraj
Mgr. Michal Šimůnek za o.s. Za Radouň krásnější
Ing. Oldřich Svoboda za o.s. Zdravý domov
Vysočina

Zázraky plné zářivé síly nečekejme!

Mezinárodní konference „Jaderná renesance v realitě“ s podtitulem „Ekonomické a bezpečnostní aspekty jaderné energetiky“ se uskutečnila 28. dubna v sále Nadace ABF na Václavském náměstí v Praze. Připravilo ji Hnutí DUHA za pomoci Cally a Heinrich Böll Stiftung Praha. Úvodní přednáška německého odborníka doktora Helmuta Hirsche se věnovala reaktorům tzv. III. generace, které chce jaderný průmysl využít pro své oživení. Jeden z těchto novějších typů – evropský tlakovodní reaktor EPR od firmy AREVA se staví ve francouzském Flamanville a další ve finském Olkiluotu: za neustálého odsouvání termínu dokončení a prodražování. Na reaktory III. generace mají políčeno i v ČEZu, který by dva takové chtěl postavit v Temelíně. Jak vyplynulo z prezentace dr. Hirsche, tato generace jaderných elektráren oproti té současné nepřidává žádnou novou dimenzi k jaderné bezpečnosti, takže bychom se jí neměli vzrušovat. Typy s pasivními bezpečnostními prvky zatím zůstávají jen na výkresech projektantů.

Právě o další, již IV. generaci reaktorů přednášel jaderný odborník Dalibor Stráský. Tato skoro již mýtická generace reaktorů by měla být dle slov propagátorů jádra bezpečná, spalovat dnešní jaderný odpad a šetřit uranové zdroje. Je to tak skutečně? Vytipováno je šest rozličných technologií, na které, jak se zdá, se upírají pohledy jaderných plánovačů. Ale k realizaci ještě cesta daleká, reálně by mohly být v provozu ne dříve, než po roce 2030. Dle některých odborníků i o desítky let později. V žádném případě nejde o revoluční technologie, ale pouze evoluční, které stále budou potřebovat uran, budou produkovat vysoceaktivní jaderný odpad a velké otazníky díky dnešnímu stavu poznání zůstávají nad jejich bezpečností i ekonomikou.

Ekonomika jaderné energetiky je dlouholeté téma profesora Steva Thomase z londýnské University of Greenwich. Připomněl, jak se ani po padesáti letech svého rozvoje jaderná energetika neobejde bez veřejných podpor. Například v USA mělo být 80 % investičních nákladů na výstavbu prvních nových elektráren kryto vládními garancemi: celkem 120 miliard USD, ale s 25% rizikem nesplacení. Bude to přijatelné pro novou Obamovu vládu? Během posledních pěti let navíc z důvodů, které profesor Thomas rozebral, pětinasobně narostly investiční náklady, takže jeden instalovaný jaderný kW nyní vyjde na 5 tisíc USD. V dnešní ekonomické situaci ve světě se tak půjčky na jaderné elektrárny stávají pro banky vysoce rizikové. Oproti

tomu investice do energetických úspor jsou nejen efektivnější, ale mají také rychlejší dopad.

Martin Sedlák z pořádající Hnutí DUHA rozebral další formu veřejné podpory, kterou jaderná energetika požívá nejen v České republice. Totiž omezení odpovědnosti za jadernou škodu, což šetří náklady provozovatelů na úkor potenciálně poškozených. Zákonná odpovědnost je u nás limitována 6 mld. Kč, a pokud projde novela zákona, pak 8 mld. Kč. Pořád je to desetkrát méně, než je spodní odhad škod při velké havárii podle studie European Environment Agency. Vysoce kontrastně pak působí informace, podle které má ČEZ pojištění svou jadernou elektrárnu vůči jiné škodě na 35 mld. Kč.

Předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová rozebrala problematiku rozvoje jaderné energetiky z pohledu státního dozoru. Připomněla, že podíl jaderné energetiky ve světě už několik let klesá, dnes se touto cestou vyrábí cca 15 % elektřiny a asi 8 % energie vyrobené ve světě. Počet reaktorů v kolonce „ve výstavbě“ ale roste (byť některé jsou v této kategorii desítky let, aniž se na nich hnulo vrtačkou), o jaderné energetice uvažují v řadě zemí, také v Alžírsku, Nigérii, či Bangladéši. To vedlo k diskusi o nerozšiřování jaderných technologií do rizikových zemí. Slovy Dany Drábové – jakým právem bychom toto měli upírat ostatním? I při očekávaném rozvoji jaderné energetiky ve vyspělých zemích bude velké úsilí vyžadovat byt' jen udržení dnešního stavu jaderné bezpečnosti. Dochází ke stárnutí personálu, chybějí noví specialisté. Dana Drábová upozornila také na rizika, které přináší globalizace trhu. Energetické společnosti nabývají rysů korporací, které mají potenciální dopady do zajištění jaderné bezpečnosti – snaha snižovat náklady, nižší investice do obnovy zařízení, prodlužování provozu, tlak na vyšší využití personálu. Úkoly stojícími před jaderným dozorem tedy jsou: udržení vysoké kultury bezpečnosti, zachování znalostí, podpora výzkumu a získávání důvěry veřejnosti.

Poslední přednášející, Patricie Lorenzová z Friends of the Earth Europe představila problematiku zkušenosti se zapojením k jádru kritických nevládních organizací, jako je FOE nebo Greenpeace, do práce Evropského jaderného fóra. Obává se, že jeho závěrečná zpráva bude obsahově vyprázdněná, protože průmysl i politici v něm zapojeni jedou ve stále stejných myšlenkových schématech patřících minulým

časům. Přitom Evropské unii doposud chybí celoevropské standardy jaderné bezpečnosti nebo koncepční řešení problematiky jaderného odpadu.

Konference ukázala, že za slovy „renesance jaderné energetiky“ se tak skrývá snaha nukleárního průmyslu zachovat si alespoň stávající roli. Bohužel pro nás stále za peníze daňových poplatníků při různých formách investičních či provozních veřejných podpor. A také při zachování dalších problémů, které s sebou štěpení jádra přináší – rizika vážné havárie a nevyřešené koncovky, tedy jaderných odpadů. Ať už se nám jaderná energetika líbí nebo ne, musíme hledat i jiné cesty pro zajištění naší energie. Neobejdeme se bez nich.

Edvard Sequens

Tak nám prodali Temelín ...

Jihočeští zastupitelé a vedení kraje nám na svém zasedání 7. dubna připravili šok. Bez toho, aniž by bylo projednání této věci předem avizováno na programu jednání zastupitelstva (včetně podkladových materiálů), na něj dodatečně zařadili pro budoucnost Jihočeského kraje velmi zásadní bod – souhlas s výstavbou nových jaderných reaktorů v Temelíně. Bylo kvůli tomu zapotřebí zrušit usnesení jihočeského zastupitelstva z roku 2004, které tehdy s dalšími reaktory na území kraje nesouhlasilo. Ale nezůstalo jen u toho. Zastupitelé zároveň přijali Rámcovou smlouvu o spolupráci mezi Jihočeským krajem a společností ČEZ, a.s.. ČEZ se v ní zavazuje poskytnout 3,7 mld. Kč do roku 2018 na investice na území kraje, které budou výstavbou reaktorů vyvolané nebo s ní budou souviset, dále na svou propagaci a také na zvýšení úrovně havarijního plánování. Bližší rozbor si zaslouží, o kolik si kraj a dotčené obce vlastně polepšily oproti stavu bez smlouvy, ale o tom zas příště.

Ještě jsou tu závazky kraje. Ty by nás měly také zarazit: „Kraj se zavazuje spolupracovat s ČEZ při informování veřejnosti o provozu, rozvoji, bezpečnosti a vlivu na životní prostředí JETE. Kraj bude v rámci své samostatné působnosti napomáhat dostavbě Jaderné elektrárny Temelín včetně vyvolaných a souvisejících investic, pokud budou splňovat požadavky dané obecně závaznými právními předpisy.“

Materiály byly evidentně předjednané v jednotlivých politických klubech, protože k takto závažnému bodu nikdo ze zastupitelů nediskutoval. Z přítomných 48 zastupitelů bylo 46 pro a jen 2 se zdrželi. Svým utajeným postupem tak naši zastupitelé neumožnili účast a případné názorové projevy veřejnosti, které se namnožení jaderných reaktorů na mapě kraje bytostně dotýká. Dáme jim to vědět?

Edvard Sequens

Výstava fotografií dokumentující problematiku těžby uranu

Sdružení Calla v současné době spolupracuje s fotografem Václavem Vašků na přípravě výstavy velkoformátových fotografií věnovaných problematice těžby uranu. Výstava bude uvedena na konci května v Liberci. Poté bude putovat po obcích, které se nacházejí v oblastech jejichž uranové bohatství stojí v popředí zájmu těžebních společností. Výstava dokumentuje významné lokality, v kterých se těžil uran a seznámí s historií, technologií těžby a jejími dopady na životní prostředí, včetně problematiky sanací. Významnou součástí výstavy jsou portréty lidí jejichž životy ovlivnila těžba uranu. Pro bližší informace sledujte www.calla.cz/uran.

Hana Gabrielová

Duben – měsíc terénních úprav v pískovných

Na přelomu března a dubna proběhla klíčová část projektu s názvem *Stabilizace populace břehule říční v Jihočeském kraji*. Ve třech jihočeských okresech se ve vybraných pískovných upravila hnízdní stěna pro břehuli říční, aby se zastavil pokles jejího výskytu v naší krajině. Břehule se vracejí ze svých zimovišť většinou na začátku května. Letošní jaro však nabralo v dubnu rychle na obrátkách, a tak se vyplatilo stržení stěn již v prvních dubnových dnech.

První upravovanou pískovnou byla stěna ve Lžíně v okrese Tábor. V rámci této úpravy se strhlo kolem 50 m pískové plochy. Materiálem zde byl písek s nízkým obsahem jílu, tedy vhodné konzistence pro vyhrabání nory.

Druhý dubnový den došlo hned ke dvěma úpravám na dalších lokalitách. V obecní pískovně Záblatí, která se nachází uprostřed fádnic borových monokultur, se strhl asi 30 metrový pás pískové stěny. Bylo rovněž nutné posunout natěženou hromadu písku dál od upravené stěny, aby břehule měly volný prostor před stěnou. Světlý pískový materiál s vyšším podílem jílu byl zcela odlišného charakteru oproti Lžínské pískovně.

Již po několikáté byla upravena i stěna Třebečské pískovny. Sdružení Calla se pravidelně stará o početnou kolonii břehule, která zde každoročně zahnízdí.

Olga Dvořáková

Přírodovědné vycházky začaly úspěšně

Po loňské skromně propagované přírodovědné vycházce na Vrbenské rybníky jsme se rozhodli uskutečnit jich letos víc a zvýšit o nich povědomí mezi veřejností. V neděli 26. dubna tedy proběhla letošní první vycházka do Branišovského lesa, který přímo sousedí s největším českobudějovickým sídlištěm Máj. Účast (velmi mírně řečeno) předčila naše očekávání, neboť se na místě srazu sešlo 49 účastníků!

Hlavní hvězdou vycházky byl tentokrát ornitolog Petr Veselý z Přírodovědecké fakulty JU, který zasvěceně hovořil o našich opeřencích, učil účastníky poznávat je podle hlasu a občas zabrousil i do jiných biologických oborů. Na závěr za nadšené asistence zúčastněných dětí pověsil v lese síť a s pomocí nahrávek ptačích hlasů se pokusil odchytit a okroužkovat některé v okolí zpívající druhy. Kroužek na noze si nakonec odnesli střízlík obecný, budníček menší, sýkora parukářka a dva králíci obecní.

Nezbývá než doufat, že také další letošní vycházky vzbudí zájem veřejnosti. Informace o jejich termínech budeme včas zveřejňovat na webu Cally. A fanouškové Petra Veselého se již teď mohou těšit na zářijové kroužkování na bývalém tankodromu.

Jiří Řehounek

Leporelo o hadech

Opatrně jsem obešel křoví. Had, jenž se v něm skrýval, můj pohyb zaregistroval a bleskově se vydal na druhou stranu. Přímo proti kočárku s mým šestnáctiměsíčním synem, který byl jako u vytržení. Hada ještě nikdy neviděl a výstavní užovka obojková jeho blaho ještě znásobila, když rychlým plazením projela přímo mezi koly kočárku. A to jsme ten den viděli ještě jednu!

Když jsme dojeli domů, napadlo mou ženu, že bychom ještě Jáchymovi užovku ukázali na obrázku. Má už spoustu leporel a ta se zvířátka patří k jeho nejoblíbenějším. V žádném z nich jsme ale hada neobjevili. Ani v tom, které nese slibný název „Kdo žije v lese“.

Jakoby hadi vůbec neexistovali.

Napadlo mě, jestli právě tady nezačíná lidská averze vůči hadům. Na jedné straně batole jásající nad užovkou, na druhé straně obecný předpoklad, že hadi jsou odporní a jejich obrázky by snížily prodejnost zboží určeného dětem. A kolik rodičů by asi v lese zareagovalo stylem: „To byl ale hnusný had!“ Všechny ty předsudky nás odmalička nějak formují.

A přece by se nějaký ten had do leporela hodil, alespoň jeden, do toho již zmíněného „Kdo žije v lese“. Nebo se snad najde odvážný nakladatel – sebevrah, který vydá výpravné leporelo „Poznejte naše hady“? Pro takový případ nabízím, že do něj napíšu texty.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Bruslařky a vodoměrky

Kdo by neznal vodoměrky. *Bruslí* si to elegantně po hladině kdejakého rybníka nebo i obyčejné louže, využívajíce (jak si možná ještě mnozí pamatujeme z hodin fyziky) povrchového napětí vody. Jsou to dost možná jedni z prvních (a často i posledních) zástupců hmyzí říše, které rodiče představí svým dětem. Ve skutečnosti ale vodoměrku viděl jen málokdo.

Ladně *bruslicí* plošnice na hladinách našich vodních nádrží patří totiž v drtivé většině k rodu *bruslařka*. Vodoměrky se drží spíše u břehu, jsou celkově pomalejší, a proto si jich skoro nikdo nevšimne. Celkově jsou štíhlejší než jim příbuzné bruslařky, mají protáhlejší hlavu a delší přední pár končetin.

Dalším omylem by bylo domnívat se, že bruslařky a vodoměrky bruslí pro krásu pohybu. Ve skutečnosti jsou to predátoři, kteří se výborně přizpůsobili lovu kořisti na vodní hladině. Specializují se na topící se hmyz, který nabodávají svým ústním ústrojím a vysávají. Nebohému hmyzákovi je pak určitě úplně jedno, jestli ho zahubila bruslařka či vodoměrka...

Jiří Řehounek

Rorýsi to nemají lehké

Možná si ještě vzpomenete na článek z loňského června věnovaný konfliktu mezi firmami zateplujícími panelové domy a v nich hnízdícími rorýsi. Uvedli jsme i jeden z příkladů necitlivého a protiprávního postupu firmy IZOLtechnik v Borovanech. Původně neměla vyřízenou výjimku o zásahu do biotopu zvláště chráněných druhů, a přesto se jala pracovat na domě s hnízdícími ptáky. I když ji pak získala a v ní měla stanovené konkrétní podmínky, zakryla lešení plachtou a tím znemožnila ptákům vyletovat z hnízda či se do něj vracet. To vše v době, kdy ještě krmili mladé.

Letos se o stejný dům (patřil ACHP) opětovně zajímá Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP). Tentokrát nejde o přečin stavební firmy, ale zdejších nájemníků. V březnu t.r. někdo všechny pro rorýse povinně ponechané podstřešní větrací otvory zastříkal polyuretanovou pěnou a tím jim uzavřel všechna potenciální hnízdiště. Díky zásahu inspektorů budou alespoň na třech stranách otvory opětovně obnoveny. Žel vlastní provedení se díky zatlukání nájemníků protáhlo až do doby přiletu ptáků. Jak to zde bude vypadat dále, budeme informovat.

Pokud řešíte ve svém městě podobný problém, mohla by Vám posloužit metodická příručka „Ochrana rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov“ vydaná v lednu 2009 Českou společností ornitologickou ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. Máme ji k dispozici v kan-

celáři Cally, ale můžete si ji sami stáhnout ze stránky: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_Action-Scripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4019068. Stránky věnované ochraně rorýsů najdete zde: <http://www.rorysi.cz>. Také Vám můžeme poslat formuláře pro mapování hnízdišť rorýsů ve vašem městě.

Edvard Sequens

Také architekti nesouhlasí s plošným kácením alejí

K podpoře laické veřejnosti a iniciativám nevládních organizací se připojili i odborníci z řad architektů. Komora vyjádřila oficiálně svůj nesouhlas s plošným kácením alejí podél silnic ve svém stanovisku z 12. března 2009. Architekti namítají záměr vykácet stromořadí podél silnic I., II. a III. třídy nekomplexnost a nekvalifikovanost spočívající v nedostatečných podkladech zpracovaných odborníky. Komora ve svém stanovisku namítá nutnost zachování krajiny jako součásti kulturního dědictví i živé součásti prostředí a zároveň odmítá zneužívání jednostranného pohledu na základě zavádějících statistických údajů. Stanovisko, jako nesouhlas odborné veřejnosti si zde dovoluujeme otisknout:

Stanovisko ČKA k záměru vykácet aleje podél pozemních komunikací:

V souladu se svými dlouhodobě sledovanými cíli a postoji k péči o krajinu v urbanizovaném prostředí i mimo něj, jakožto součásti kulturního dědictví, vydává Česká komora architektů k současnému záměru vlastníků a správců alejí stromořadí podél silnic I., II. a III. třídy toto stanovisko:

Záměr vykácet aleje stromořadí podél silnic I., II. a III. třídy

a) odporuje cílům tvorby a ochrany krajiny jakožto součásti kulturního dědictví i živé součásti přírodního prostředí tohoto státu a účelově zneužívá jednostranného pohledu na základě zavádějících statistických údajů;

b) postrádá věrohodné analytické podklady a svojí plošností znemožňuje kvalifikované individuální posouzení odbornou i laickou veřejností, jakož i řádné posouzení a vyhodnocení důsledků každého jednotlivého záměru dotčenými správními úřady pečujícími o přírodní i kulturní prostředí vždy v každém jednotlivém případě;

c) postrádá kvalifikované komplexní a odůvodněné návrhy konkrétních řešení, vypracované odborně způsobilými osobami, které by byly schopny na základě své kvalifikace zajistit soulad všech podstatných hledisek péče o přírodu, krajinu i požadavky bezpečnosti provozu v rámci jednotlivých případů, a projednání těchto návrhů s širší odbornou i laickou veřejností a odpovědnými správními úřady.

Postup zodpovědných dopravních správních úřadů a Policie ČR, jakož i dalších spoluodpovědných orgánů veřejné správy v této věci je nesprávný a poškozující celostní přístup k hodnotám naší krajiny a kulturního dědictví. Prohlášení, že za pokácené stromy budou vysazeny náhrady v prostorech například NP a CHKO ŠUMAVA v jejich desetinásobném počtu, je – žel – jen smutným důkazem zásadního nepochopení hodnoty alejí a stromořadí pro krajinné a urbánní prostředí České republiky. Hodnota těchto alejí a stromořadí je neoddelitelně spjata s konkrétními místy a regiony a nelze ji odvozovat zdeůředně od ceny jednotlivých stromů bez přihlídnutí k širším krajinným a urbánním souvislostem. Nelze je proto nahrazovat výsadbou v jiném místě naší republiky. Alej jako krajinářský fenomén je příznakem kulturní a civilizační úrovně národa, identifikačním faktorem vztahu člověka a společenství ke krajinnému i urbánnímu prostředí – ke krajině a městu, či venkovu. Je také významným

architektonickým prvkem, orientačním prvkem v krajině, funkčním prvkem systému ekologické stability, biotopem, součástí místního mikroklimatu a plní i mnohé další funkce. Je mimo pochybnost, že i aleje a stromořadí stárnou, je nutno o ně pečovat a nahrazovat dožilé stromy novými. Nelze tak ovšem činit plošně a nediferencovaně. Alej je nutno nahlížet individuálně, protože v úvahu musí být brána také její kladná funkce v systému dopravy a bezpečnosti silničního provozu – funkce větrolamu, slunolamu, zábrany tvorby sněhových jazyků, orientace, psychologického působení na chování řidičů pro zpomalení rychlosti na komunikacích a podobně. I v konkrétních případech převažujícího zájmu ochrany bezpečnosti silničního provozu musí být zvážena všechna v úvahu přicházející opatření včetně opatření technických a organizačních, než je a bude využito možnosti vykácení alejí a stromořadí.

Česká komora architektů jakožto samosprávný orgán profesní samosprávy a součást systému veřejné správy s přeneseným výkonem státní správy v dohledu nad výkonem činnosti autorizovaných osob na úseku architektury, urbanismu a krajinářské architektury, které je zákonem svěřena též péče o stavební kulturu, o kulturu utváření prostředí a spolupůsobnost při ochraně veřejných zájmů v oblasti výstavby, architektury, územního plánování a krajinářské architektury [§ 23 odst. 6 písm. a) a b) zákona č. 360/1992 Sb.] nabádá všechny orgány veřejné správy, aby při přijímání obecně závazných právních předpisů, nařízení a správních rozhodnutí nezanedbaly

- jejich vliv a důsledky pro kvalitu městského a venkovského prostředí, architektury, urbanismu a krajiny,
- zájmy na zachování bohatosti a rozmanitosti architektonického dědictví krajiny a urbánního prostředí,
- význam odkazu minulých generací a námi zhodnocených příštím generacím, a to především při zachování a rozvoji urbánního prostředí a architektury, stejně tak jako zachování a rozvoji živého a bohatého prostředí přírodně-krajinného v jeho celistvosti.

Pro tyto účely požadujeme, aby jakákoliv rozhodnutí o zásazích do přírodního prostředí a krajiny, zejména v souvislosti s kácením alejí a stromořadí, vycházela z kvalifikovaně připravených podkladů a návrhů řešení, vždy řádně odůvodněných a zvážených v širších krajinných a urbánních souvislostech.

Z pověření představenstva České komory architektů Ing. arch. Dalibor Borák, předseda České komory architektů.

V Praze 12. března 2009

Pavla Matějková

Experimenty senátora Jirsy

Ač odborným zaměřením entomolog, mám tak trochu zábrany, abych se veřejně vyjadřoval k problematice kůrovce na Šumavě. Jednak si myslím, že existují povolanejší kolegové, jednak nejsou kůrovcovití brouci ani horské smrčiny „můj šálek čaje“. O to víc mě vždy překvapí, s jakou lehkostí pronášejí a piší svá stanoviska lidé, kteří o biologii ve svém profesním životopisu ani nezakopli, případně se nad Šumavou proletěli v helikoptéře.

Naposledy vyjevil veřejnosti své postoje senátor Jirsa ve čtenářských reakcích týdeníku Respekt. Jeho text neobsahuje nic nového, jen staré známé polopravdy a útoky na názorové odpůrce. Rád bych se ale soustředil na jeden z bodů jeho argumentace, který se stal mezi některými politiky téměř mantrou. Pan senátor píše o tom, že bezzásahovost v prvních zónách je velkoplošným experimentem, což je logický nesmysl.

Velkoplošným experimentem je samozřejmě středoevropské lesnictví se svými stejnověkými monokulturami, což potvrzuje i stanovisko skupiny renomovaných vědců, které jste si v Dáblíku mohli přečíst nedávno. A holina způsobená vichřicí je jedním z přirozených stavů, kterými horské smrčiny v minulosti procházely. Přesto však nezanikly, ale stále znovu a znovu se po tisíce let obnovovaly.

Rozhodně nevolám po tom, aby se v ČR přestalo lesnický hospodařit. Lesníci mají k dispozici velkou většinu našich lesů. Tam se proti kůrovci zasahuje a jistě se i zasahovat bude, i když lze polemizovat o úspěšnosti těchto zásahů. Jsem ale pro respektování mezinárodně uznávaných pravidel. Jedno z nich určuje, že první zóny národních parků (ne celé národní parky, jak často uvádějí stoupenci dřevařské loby) mají být ponechány přirozenému vývoji bez zásahů člověka.

Buď tedy národní park se vším, co k němu patří, nebo hospodářský les a pro Šumavu (možná) status chráněné krajinné oblasti. Za sebe volím první možnost. Chtěl by pan senátor Jirsa, aby Šumava o prestižní značku národního parku přišla?

Jiří Řehounek

Infostáněk na Šumavě – léto pro Vás

Vzhledem k velkému úspěchu loňského infostánku a ankety u pramene Vltavy v Národním parku Šumava, budeme i letos ve spolupráci se Správou NPŠ dělat informační stánek. Tentokrát ale pozor - u pramene Vltavy! Také letos připravíme anketu pro návštěvníky. Hledáme dobrovolníky, kteří by chtěli v létě strávit jeden či více týdnů u pramene Vltavy, informovat turisty, rozdávat informační materiály a anketní lístky.

Informační stánek bude od 29.6 do 31.8. - neváhejte a vyberte si jeden či dva týdny. Vašemu pobytu na infostánku bude předcházet školení 26-29.5, ve kterém se dozvíte všechny odpovědi na nejčastější dotazy návštěvníků a mnoho potřebných informací o národním parku, kůrovci, horských smrčkových lesích atd. Ubytování bude zajištěno pro dobrovolníky zdarma na lovecké chatě ve Kvildě. Cestovné dobrovolníkům také uhradíme. Práci na infostánku můžeme studentům odborných škol potvrdit jako praxi.

Přihlášku a další informace najdete na www.hnutiduha.cz/infostanek nebo u Jakuba Voršilky - jakub.vorsilka@hnutiduha.cz, tel.: 603 930 600.

Jaromír Bláha, Hnutí DUHA

Výsledky ankety „Ropák 2008“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů - Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného). Celkem 98 členů nezávislé Komise ze 114 rozhodlo o vítězi 17. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 14. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok (bude v příštím čísle). Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just atd.

Titul Ropák 2008 získal

1) MUDr. Pavel Bém, primátor hlavního města Prahy (ODS) – Praha (269 bodů)

- za trvalé prosazování výstavby dvou mrakodrapů na pražské Pankráčské pláni (75 metrů vysoký válec jako Epoque Hotel a 104 metrů vysoká budova ve tvaru písmene „V“ Epoque Bytový dům) navzdory kritice Centra světového dědictví UNESCO o riziku nevratného narušení panorama,
- za trvalou podporu výstavby severozápadní části silničního okruhu kolem Prahy v jižní variantě přes obytné části Suchdola, Dolních Chaběr a Čimic, přestože existuje podstatně investičně i provozně levnější, dopravně bezpečnější, ekologicky příznivější a evropské předpisy splňující severní varianta mimo město,
- za snahu o výstavbu paralelní dráhy ruzyňského letiště, která by byla o 1,5 km blíže k Praze, což by znamenalo nadlimitní zatížení hlukem desítek tisíc obyvatel obytné zástavby v Nebušicích, Suchdole a Lysolajích a také velkou hlukovou zátěž v Bohnicích, na Hanspaulce atd.,
- za opakované prosazování změn územního plánu umožňujících výstavbu severozápadní části silničního okruhu po území Prahy a rozšíření přistávací plochy letiště v Ruzyni s cílem přepravy území pro olympijské areály nebo skladová a logistická centra, čímž by došlo ke zhoršení zatím příznivého životního prostředí v obytné zástavbě a snížení kvality chráněných území dvěma mohutnými dopravními stavbami.

2) Ing. Milan Šimonovský, poslanec PS P ČR (KDU-ČSL) – Česká republika (185 bodů)

- za předložení novely zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (sněmovní tisk č. 580) v srpnu 2008 jako jeden z pěti poslanců (dalšími jsou Miloš Melčák, Michal Pohanka a Karel Sehoř), podle které by se žádná občanská sdružení nemohla zúčastnit stavebních řízení a tedy se vyjádřit ke stavbám, které mohou mít

vliv na přírodu a krajinu a životní prostředí, přičemž s novelou vláda v září 2008 vyslovila nesouhlas, neboť veřejným zájem je, aby se k nim zástupci občanů mohli vyjadřovat, jak jim to umožňují i mezinárodní závazky ČR (např. Aarhuská úmluva).

3) Mgr. Oldřich Vojíš, Ph. D., poslanec PS P ČR a předseda Hospodářského výboru (ODS) – Ústecký kraj a ČR (165 bodů)

- za vytrvalou podporu prolomit územní limity pro další těžbu hnědého uhlí, čímž by se prodloužila o asi dvacet let až do roku 2050 a pokračovalo by se tak s likvidací ještě zachovalé krajiny na Ústecku,
- za předložení pozměňovacího návrhu při schvalování novely zákona č. 458/2000 Sb. (energetický zákon, sněmovní tisk č. 566), podle kterého by elektrárny o výkonu nejméně 100 MW byly automaticky veřejným zájmem, takže by se elektrárenským společnostem snadno pro jejich podnikatelský plán vyvlastňovaly pozemky bez ohledu na požadavky původních vlastníků pozemků a na potřeby ochrany přírody a krajiny.

4) Ing. Václav Klaus, CSc., prezident České republiky – Česká republika (156 bodů)

- za odmítnutí schválené novely zákona o výrobě, povolování a používání chemických látek v Evropské unii (REACH), neboť jde prý o drahý, byrokraticky komplikovaný a podnikatele zbytečně omezující zákon, i když jeho cílem je především ochrana veřejnosti před negativními účinky mnoha velmi nebezpečných chemických látek nejasného původu a vlivů na zdraví,
- za vytrvalou bagatelizaci rizik globální změny klimatu po celém světě, která je vyvolaná také antropogenními emisemi skleníkových plynů, a za aktivisticko-mediální přístup k tomuto tématu.

5) Kateřina Neumannová, lyžařka a manažerka Světového poháru ve Vesci – Liberecký kraj (116 bodů)

- za morální zodpovědnost při odvážení sněhu z chráněných částí CHKO Jizerské hory a za likvidaci části Jizerské lyžařské magistrály v únoru 2008 pro Světový pohár v klasickém lyžování ve Vesci.

6) Mgr. Petr Gandalovič, ministr zemědělství a poslanec PS P ČR (ODS) – Moravskoslezský kraj (98 bodů)

- za prosazení výstavby přehrady Nové Heřminovy na řece Opavě za téměř 8 miliard korun v tzv. menší variantě proti vůli místních obyvatel a 24 starostů obcí a měst Jesenicka, s nimiž se nevedla žádná diskuse o variantách, přestože stavba ochrání jen obyvatele Krnova a nikoliv další obce a navzdory tomu, že alternativní koncepční řešení doporučilo výstavbu podstatně levnějších, účinnějších a přírodě příznivějších opatření, jako je suchý pol-dr či rozšíření koryta řeky v Krnově a zamezení další zbytečné výstavbě v nivě řeky.

7) Ing. Petr Bendl, hejtman Středočeského kraje (ODS) – Středočeský kraj (97 bodů)

- za trvalou podporu dálnice D3 přes cennou rekreační oblast dolní Posázaví, přestože existuje ekologicky šetrnější a finančně levnější varianta řešení silničního spojení do Českých Budějovic v podobě nové silnice R3 a modernizace silnice č. I/3 Mirošovice - Benešov, která se této oblasti vyhýbá, a přestože se proti dálnici postavilo pět obcí, které na obranu okolní krajiny musely vyhlásit stavební uzávěry.

8) Sanjay Samaddar, předseda představenstva ArcelorMittal Ostrava, a. s. – Moravskoslezský kraj (94 bodů)

- za zodpovědnost při podílu na nadlimitním znečištění ovzduší na Ostravsku se závažnými zdravotními riziky pro obyvatele Radvanic a Bartovic, což potvrdily studie Vysoké školy báňské v Ostravě a Zdravotního ústavu v Kolíně, podle nichž tito obyvatelé žijí v desetinásobně vyšším riziku onemocnění rakovinou než obyvatelé ostatních částí Ostravy.

9) Ing. Bohumír Rada, předseda představenstva společnosti Agrodružstvo Jevišovice a jednatel společnosti ZEVO, s. r. o. Jevišovice – Jihomoravský kraj (92 bodů)

- za zodpovědnost při provozování bioplynové stanice ve Velkém Karlově na Znojemsku bez platného integrovaného povolení již od roku 2006, za což Česká inspekce životního prostředí udělila firmě ZEVO s. r. o. pokutu 5 milionů korun,
- za opakované bezohledné vyvážení digestátu na pole v noci a o víkendech, čímž docházelo k neúnosnému obtěžování obyvatel Velkého Karlova zápachem, takže zástupci šesti okolních obcí vyzvali ČIŽP k zastavení provozu bioplynové stanice,
- za nedostatečné zajištění zpevněných ploch v areálu bioplynové stanice, které může způsobit únik závadných látek do prostředí,
- za prosazování výstavby velkochovu krokodýlů ve Velkém Karlově, což je v zásadním rozporu s tradiční přírodní hodnotou, jakou je život nedomestikovaných divokých zvířat v přirozených biotopech.

10) Ing. arch. Anna Procházková, radní Jihomoravského kraje pro územní plánování (ODS) – Jihomoravský kraj (80 bodů)

- za trvalou podporu spojení Brna s Vídní výstavbou rychlostní silnice R52 Pohořelice - Mikulov v dotyku s chráněným územím evropské soustavy NATURA 2000 a CHKO Pálava, přestože podle řady dílčích studií z ekologického, stavebně-technického, dopravního i finančního hlediska může být výhodnější spojení kolem Břeclavi čtyřpruhovou silnicí R55 s využitím stopy plánovaného dvoupruhového obchvatu,
- za doporučení Radě Jihomoravského kraje z března 2008 odmítnout návrh MŽP o porovnání variant rychlostní silnice R55 z Rohatce do Napajedel, a to přes ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví a mimo ní, přestože Evropská komise zkoumá stížnost proti absenci provedení tohoto porovnání, takže ČR hrozí riziko soudního sporu a příp. i velkých finančních sankcí.

11) Ing. Miroslav Kalousek, ministr financí a poslanec PS P ČR (KDU-ČSL) – Česká republika (73 bodů)

- za prosazení jedné státní „superzakázky“ za více než 115 miliard korun na likvidaci starých ekologických zátěží namísto mnoha menších (celkem jich zbývá 1100 z původních 1500), navzdory kritice protikorupčních sdružení a podnikatelských skupin o riziku korupce a o čtvrtinu vyšších výdajů státního rozpočtu z důvodů menšího počtu zájemců.

12) Libor Lukáš, hejtmán Zlínského kraje (ODS) – Zlínský kraj (32 bodů)

- za bezmeznou snahu rychle začít stavět rychlostní silnici R49 Hulín – Fryšták, která byla již v září 2008 ještě před krajskými volbami „slavnostně“ zahájena, avšak bez potřebných stavebních povolení a bez výjimky ze zákona o ochraně přírody k zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů živočichů, takže stavební práce by mohly začít nejdříve až o rok později,
- za bezmeznou snahu rychle schválit výstavbu rychlostní silnice R55 z Rohatce do Napajedel přes ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví bez posouzení varianty mimo ní, takže jeho argumentace v dopise z dubna 2008 Evropské komisi o její přípravě podle zákona byla v odpovědi striktně odmítnuta.

Za co může Darwin?

Když byl jednou genetik John Haldane (1892 – 1964) dotázán, co by mohl vyvodit ze studia stvoření světa o Bohu, odpověděl, že... musel mít nesmírně rád brouky. Ve světě jich existuje přes tři sta tisíc druhů a mnoho jich bude jistě ještě objeveno. Byl ale každý jednotlivý druh stvořen Bohem? Do poloviny 19. století tomu tak věřila naprostá většina lidí. Darwin však ve své knize „On the Origin Species“ (O původu druhů) poskytl jiné vysvětlení. Takto začíná úvod ke knize stejnojmenného titulu, která byla právě vydána v Londýně jako opakovaná luxusní edice u příležitosti letošního dvoustého narození anglického přírodovědce Charlese Darwina (1809 – 1882). Byl to především on, kdo odhalil a hlavně předvedl zajímavé důkazy, že všechny živoucí druhy se časem vyvinuly z jejich společných předků přirozeným vývojem.

Vladimír Molek, s využitím internetových informací

Jak se žije ekoporadnám v Maďarsku?

Ve dnech 11. až 13. března se uskutečnila návštěva českých a slovenských ekoporadců v Maďarsku; za českou stranu ji organizovala síť ekoporaden STEP. Akce se uskutečnila s podporou Visegrádského fondu. Dvěma auty jsme se vydali z Brna nejprve do Hárskútu poblíž Balatonu, kde jsme prozkoumali místní centrum pro obnovitelné zdroje energie (www.megujulo.info), které je zaměřeno jak na jejich demonstraci (vrtule a solární kolektory na střeše, kotel na biomasu), tak i na realizaci konkrétních projektů u zákazníků – mj. navrhovali i venkovskou maďarskou poštu pro 21. století (u nás je tendence v malých obcích pošty rušit, v Maďarsku modernizovat...). Součástí střediska, které obhospodařuje přes 200 ha půdy, je také chov koz, výroba sýrů, koupit tu můžete šípkovou zavařeninu, ale i šindele... Všechny zdejší činnosti dávají práci zhruba 50 lidem. Jeden ze zaměstnanců provozuje i ekologicky zaměřený obchod www.zoldbolt.hu s poměrně širokým sortimentem zboží pro domácnost.

Další zastávkou bylo sdružení Csalán (kopřiva – www.csalan.hu) v 70 tisícovém Veszprému, které řeší přibližně 400 dotazů občanů ročně. Spolupracují s obcemi v rámci klimatické aliance (jako v Rakousku), rozvíjejí kampaň lokálního kompostování a pořádají soutěže pro děti. Jednou za rok připravují biojarmark pro zhruba 3 tisíce lidí (25 prodejců). Nyní stojí před rozhodnutím, zda kývnout na nabídku města zajišťovat podobnou akci každý měsíc, na což ovšem nemají kapacitu a město by jim zřejmě ani finančně nepřispívalo...

Večer jsme přejeli do Székesfehérváru (Stoličný Bělehrad), kde sídlí sdružení Gaja (www.gaja.atw.hu), které v roce 1989 založilo 14 vysokoškolských studentů a nyní má 47 členů a dva profesionální zaměstnance. Věnují se široké paletě činností a

témat – poradenství, územnímu plánování a rozvoji, energetickému štítkování domů, odpadům a kompostování, péči o bezdomovce.

Druhý den jsme zamířili do Budapešti, kde jsme vyslechli prezentaci CAAG (The Clean Air Action Group – www.levego.hu), což je střešní organizace pro 132 environmentálních sdružení věnující se mj. státnímu rozpočtu, klimatu, dopravě, energetice, územnímu plánování a rozvoji, právnímu poradenství a zastupování. Mají 17 zaměstnanců (centrum), v expertních výborech a komisích více než 100 externích odborníků. V roce 2008 pracovali s rozpočtem 300 tis. EUR (30% stát, 60% EU + USA, 10% místní firmy). V Budapešti provozují ekoporadnu (denně 9 – 17 h kromě víkendu), dotaz zodpoví do 72 hodin. Loni odpovídali na 2 100 dotazů (polovina z Budapešti, 15% z regionu, 35% ostatní). Nejvíce telefonicky a mailem, málo osobně (takto se ale řeší důležité kauzy). Mají bohaté kontakty s médii, každý týden mají půlhodinovou relaci v rádiu.

V centru Humusz (www.humusz.hu), které sdružuje 17 organizací z celého Maďarska, jsme se dozvěděli o komplexním působení na poli odpadů. Věnují se minimalizaci odpadu, v rámci kompostovací kampaně dodávají zdarma kompostéry (dřevěné ohrádky) místním obyvatelům (projekt financuje radnice), které i zaškolí a oni pak mají povinnost podávat po prvním a druhém roce zprávu o dosažených výsledcích. Na jednom budapešťském sídlišti funguje i komunitní kompost. Pro děti pořádají ve svém sídle (které si sami opravili ze zdevastovaného a zanedbaného objektu) výchovné programy, a to jak uvnitř, tak na zahradě (naučná stezka). Zvláštností je, že založili i odpadovou firmu, která poskytuje služby úřadům a menším firmám (www.humusz-recycling.hu), od nichž vybírá paušální platby bez ohledu na to, kolik suroviny zrovna vytřídí, tzn. nejsou závislí na výkyvech výkupních tržních cen. Systém je založen na úsporách klientů – firma si účtuje např. platby ve výši 80% původních plateb za odvoz odpadu, a úřad tak ušetří 20% nákladů.

Odpoledne jsme navštívili nízkooenergetické konferenční centrum REC (www.rec.hu) v Szentendre (Sv. Ondřej) a večer jsme strávili ve velmi zajímavém objektu (rekonstruovaný vodní mlýn) nadace Pro Vértes (www.provertes.hu) v Csákváru, která od roku 1991 vykupuje a s pomocí odolných plemen ovcí a skotu udržuje území přírodního parku. V současnosti se stará o zhruba 2 000 ha. Oblast je i ptačí rezervací. Nadace obnovuje staré místní tradice (Den koně), propaguje místní produkty, restauruje staré památky a vůbec zvelebují okolí. Pořádá také letní školu a další vzdělávací akce a rozvíjí šetrný cestovní ruch.

Exkurzi jsme zakončili následující den v Ostřihomi v jejíž blízkosti jsme si prohlédli nově postavený demonstrační ekodům Sdružení kultury ŽP (www.ekoku.hu, www.renergia.hu), které se věnuje obnovitelným zdrojům energie (radí jak instalovat podomácku vyrobené kolektory), odpadovému hospodářství, provozuje rodičovský klub i klub pro důchodce, spolupracuje s mateřskými školami ap.

Závěr: V Maďarsku žije stejně jako u nás 10 mil. obyvatel. Působí tam 60 tis. NNO, z toho asi 1% (kolem 600) ekologických. Většina navštívených organizací je sdružená v KÖTHÁLÓ (obdoba STEP). Situace maďarských ekoporaden je podobná té naší – jak záběrem témat, tak podmínkami, v nichž ekoporadci pracují... Organizace mají srovnatelný počet členů, zaměstnanců, podobně zařízené kanceláře, podobné financování i podobné problémy. Existuje zde pro nás pochopitelně jazyková bariéra, ale mnozí ekoporadci ovládají angličtinu či němčinu, příp. ruštinu, takže domluva je možná i bez znalosti místní řeči.

Poznámka: pokud neumíte maďarsky, můžete si uvedené webové stránky nechat přeložit službou translate.google.com, abyste získali základní informaci. Většina webů má stručnou anglickou verzi a jeden dokonce slovenskou :-).

Petr Drahoš (foto centra v Hárskútu Ivana Hrabínová, Ekologický institut Veronica)

Výzva k mapování: Bělopásek tavolníkový

Vážení kolegové, rád bych získal přesné a konkrétní informace o výskytu slavného „jihočeského“ motýla, bělopáska tavolníkového (*Neptis rivularis* (Scopoli, 1763)). Znalosti jeho rozšíření nejsou aktuální. Až se tedy budete pohybovat **koncem května, v červnu a v červenci** v přírodě, nezapomeňte si poznamenat, kde jste tohoto motýla viděli a zhruba v jakém počtu (1-10, do 50, do 100 ks, atd.). Samozřejmě budou citovány Vaše autorské nálezy pod Vaším jménem jako nálezce.

Druh se v současnosti vyskytuje v těchto oblastech: **Třeboňsko**, západní **Jindřichohradecko**, **Soběslavsko**, **Českobudějovicko**, **Stropnice** (Borovnice- Brouskův mlýn), **Římov** – Malše, jihovýchodní Šumava – **Olišina**.

Hledejte jej na vlhkých loukách s výskytem **tavolníku**, v okolí potoků, řek a rybníků, na okrajích rašelinišť, žije také v zahrádkářských a chatových koloniích (**tavolník a pámelník**). Bližší informace naleznete na <http://www.lepidoptera.cz/index.php?s=motyli&id=55>. Svě nálezy posilejte prosím mailem na zdenek.hanc@nature.cz. Děkuji za pomoc a těším se na výsledky

Zdeněk Hanč

KRASEC žije a zve Vás na výstavu!

Ano, jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC, které je Calla aktivním členem, stále ještě žije. Pro letošní činnost má zajištěno financování základní činnosti díky grantu Ministerstva životního prostředí. Po odchodu tajemnice Tamary Peheové a několika měsících hledání se také podařilo najít nového člověka do osiřelé kanceláře v Domě služeb. Na půl úvazku tam nyní pro KRASEC pracuje Jarka Pupíková. Díky krajskému příspěvku je také pro letošek zajištěno vydání dvou čísel časopisu KRASEC, první vyjde zanedlouho.

Abychom ale jen nepřežívali, věnovali jsme se v závěru roku přípravě velkého dvouletého projektu o celkovém rozpočtu více než 6 milionů korun z nově vyhlášeného národního programu podpory poradenských sítí z rozpočtu Státního fondu životního prostředí. Calla bude v projektu partnerem. S projektem jsme nakonec uspěli, ale tím nám starosti neskončily. Ta hlavní – kde sehnat 25 % spolufinancování – nás trápí dosud. Po mnoha schůzkách s vedením kraje máme jakýs takýs příslib částečné pomoci (konečně v projektu realizujeme řadu aktivit Krajské koncepce EVVO), ale k projednání v Radě zatím nedošlo. Potýkáme se také s papíry při přípravě smlouvy, a s hledáním pracovních sil pro vedení projektu – manažera i administrátora. Nu, snad to nakonec klapne.

Na červen pro Vás chystáme výstavu představující rozmanitou činnost členských organizací pod pracovním názvem Krasec žije! Najdete ji v Jihočeské vědecké knihovně, vernisáž se bude konat 2. června v 15 hodin. Po ní jste od 15:30 tamtéž zváni na besedu s energetickými poradci k dotačnímu programu Zelená úsporám. Dozvíte se, nač je možné žádat podporu, jakým postupem ji získáte a upozorníme Vás na možná úskalí.

Edvard Sequens

Pozvánky na akce

Za piskoři, obojživelníky a plazy do okolí Dráchova

Pátek 8. 5. 2009 - Exkurzi z cyklu „*Přírodou krok za krokem*“, kterou pořádá Blatské muzeum Soběslav, vede do oblasti Dráčovských tůň zoolog Hornického muzea Příbram David Fischer.

Sraz: **Dráchov, mlýn (restaurace)** u mostu přes Lužnici, **9:30**; doporučujeme vzít si s sebou holínky. Spojení na místo srazu z Votic, Tábora a Soběslavi: autobusem (linka Praha – Jindřichův Hradec) Votice, AN 8:00 – Tábor, AN 8:40 – Soběslav, zimní stadion 9:04 – Dráchov, rozc. 9:10, odtud cca 700 m pěšky do obce.

Sdružení Calla a společnost ROSA
Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelené čtvrtky

„Skutečně bezpečná energetika?“

s Ing. Ivanem Benešem ze společnosti CityPlan

Jak by měla vypadat energetika budoucnosti? Může Evropa snížit svou závislost na ropě, plynu či uranu?
Co jsou to inteligentní sítě a virtuální elektrárny?

Ve čtvrtek 21. května 2009 od 18.00 hodin
v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací: **Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice**
tel.: 387 310 166, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

***

Příroda Borkovických blat

Neděle 24. 5. 2009 -Exkurzi po renovované naučné stezce vedou botanik Daniel Abazid (Blatské muzeum Soběslav) a entomolog Jiří Řehounek (Calla). Pořádá Calla a Blatské muzeum v rámci cyklu „Přírodou krok za krokem“. Sraz: Parkoviště na začátku naučné stezky **Borkovická blata** (při silnici Soběslav – Mažice), **9:15**.

***

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí a Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia si Vás dovolují pozvat na pedagogickou exkurzi

Pískovny za humny (tentokrát nejen v pískovnách)

10. 6. 2009, 9:00, prostor před železniční stanicí **Veselí nad Lužnicí**

Zajímavé těžební prostory na Táborsku: Přírodní rezervace Borkovická blata, pískovna u Borkovických blat, vápencový lom v Přírodní rezervaci Kladrubská hora a možná i překvapení na závěr. Rostliny, živočichové a biotopy těžebních prostorů. Ekologie obnovy jako mladý biologický obor. Didaktické hry a další aktivity související s obnovou krajiny po těžbě surovin.

Lektoři: Daniel Abazid (Blatské muzeum Soběslav) – botanika; Josef Janošák (CEGV Cassiopeia) – ekologická výchova; Petra Konvalinková (PřF JU, Daphne ČR) – botanika, ekologie obnovy; Jiří Řehounek (Calla) – zoologie, ekologie obnovy

Bližší informace a pozvánku získáte na e-mailu RehounekJ@seznam.cz nebo na adrese Cally.

***

I letos si Vás dovolujeme pozvat na (nejen)

studentské letní tábory

v jihočeských mokřadních přírodních rezervacích,

jejichž hlavní náplní je kosení luk a úklid trávy. Můžete si tak přivydělat, poznat nové kamarády, skryté kouty jihočeské přírody, masožravé květiny a své fyzické limity.

Pracovní podmínky bývají extrémní. Pracuje se 7 hodin denně za plat 50 Kč/hod. Kromě práce nabízíme nepracovní program. Ten sestává zejména z **celodenních cyklistických výletů** do přírody a chráněných území CHKO Třeboňska, Přírodního parku Novohradské hory, NP Šumava a j. **Podmínky účasti:** Věk od 16 let výše, chuť pracovat a schopnost odolávat nepříznivým podmínkám. Umění kosit není podmínkou. **Podmínky na akci:** Bydlení ve velkém vojenském stanu (nebo ve vlastním) na okraji rezervace nebo u mě na farmě, vaření společně - náklady rozpočítané mezi účastníky. Počet max. 10 - 12 osob.

Nutné vybavení: kolo !, cest. pas, holínky, pláštěnka, spacák, karimatka, teplé oblečení. Vhodné vybavení: hudební nástroje, dalekohledy, plavky.

TERMÍNY:

17. – 26. 6.

Přírodní památka Gebhárecký rybník v České Kanadě

26. 6. - 14. 7.

Národní přírodní rezervace Brouskův mlýn v nivě říčky Stropnice na Českobudějovicku

14. 7. - 10. 8.

Přírodní památka Slavkovické louky na Šumavě nedaleko Lipenské nádrže

24. 8. – 1. 9.

Přírodní památka Ďáblík na Trhvosvinensku (*základna u mě na farmě*)

1. 9. – 10. 9.

Národní přírodní památka Terezino údolí – romantický park na Novohradsku

10. 9. – 28. 9.

Přírodní památky Děkanec, Jenín a Svatomírov v šumavském podhůří
(*u předchozího i tohoto termínu bude základna opět u mě na farmě*)

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: Písemně nebo e-mailem nejpozději 2 týdny před akcí na adresu: STROM - Ing. Jiří Marek, Chvalkov 22, 374 01 Čížkrajice. Tel.: 386 323 240, e-mail: marek.chvalkov@worldonline.cz. Uvádějte nejen mailovou, ale i standardní adresu!!! Při obsazeném termínu Vám nabídneme náhradní. Informace o místě a době srazu obdržíte asi týden před akcí. Vše výše uváděné, fotky atd. najdete na www.iSTROM.cz.

Na setkání se těší Jiří Marek

----- ĎÁBLÍKOVA PORADNA -----

Dotace na zateplování není pro každého

Plánuji si letos zateplit svůj rodinný dům. Ale jen zdi a to s pomocí tchána, který byl zedníkem. Můžu čerpat státní dotaci, jak říkají v televizi? Co pro to mám udělat?
pan G. J.

Dotace na zateplování rodinných domů v rámci nově vyhlášeného programu Zelená úsporám má svá omezení, takže o dotaci nemůže žádat každý. Pokud nejde o komplexní zateplení, ale jen dílčí, nestačí pouze zateplit zdi budovy. Je nutné zrealizovat opatření více, a to buď dvě (mění-li se současně zdroj vytápění) nebo tři z tohoto výběru:

- a) zateplení vnějších stěn;
- b) zateplení střechy nebo nejvyššího stropu;
- c) zateplení podlahy či stropu nevytápěného sklepa, případně podlahy nad nevytápěným sklepem nebo stěn mezi vytápěným a nevytápěným prostorem;
- d) výměna oken;
- e) instalace systému nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla.

Jsou stanoveny konkrétní minimální parametry pro konečnou tepelnou prostupnost (či účinnost rekuperace) u jednotlivých vyjmenovaných opatření. Výsledkem musí být alespoň 20procentní roční úspora na vytápění. To vše doložené od projektanta nebo energetického auditora.

Pokud by tazatel realizoval dvě opatření, tedy zateplení vnějších stěn a něco dalšího k tomu, mohl by čerpat dotaci 650 Kč na m² podlahové plochy domu, maximálně však 50 % investice. Při třech opatřeních stoupá dotace na 850 Kč na m² při zachování maxima 50 %.

Je tu ale ještě jedno omezení – zateplení není možné dělat svépomocí. Aby měl žadatel nárok na dotaci, musí mu zateplení dělat firma zaregistrovaná v tzv. Seznamu odborných dodavatelů. Podobně výrobky musí být kvůli dodržení parametrů zaregistrovány na Seznamu výrobků a technologií. Oba seznamy, ale také další podrobnosti k dotacím a dalším dotačním oblastem najdete na www.zelenausporam.cz.

Edvard Sequens

Ekologická poradna sdružení Calla – poradenství pro Vás

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Procesně-právní poradenství - metodická i právní pomoc občanům, obcím a občanským aktivitám při rozhodování o stavbách a činnostech ovlivňujících životní prostředí, zapojování veřejnosti do procesů posuzování vlivů staveb na životní prostředí, využívání zákonů o poskytování informací, zakládání občanských sdružení, organizování občanských aktivit, zprostředkování posudků. *Za tuto oblast poradny odpovídá Pavla Matějková, dosažitelná na telefonu 387 311 381, e-mail: pavla.matejkova@calla.cz.*

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 387 311 381 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve štěrkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 387 311 381, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 387 310 166, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Alternativy pro zemědělství - informace o pěstování technických plodin v zemědělství a jejich dalším využití. Konzultace pro zemědělské podniky v oblasti energetické soběstačnosti: pěstování energetické biomasy, využití biopaliv. Archiv videí, fotografií, publikací a informačních materiálů o pěstování, zpracování a využití konopí setého. *Poradnu v oblasti zemědělství u nás vede Hana Gabrielová, kterou kontaktujte pomocí telefonu: 387 310 166 nebo e-mailu: hana.gabrielova@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 13 hodin (především energetika)

Středa - 13 až 15 hodin (především procesně-právní poradenství)

15 až 17 hodin (především alternativy pro zemědělství)

Čtvrtek - 14 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, P.O. BOX 223, 370 04 České Budějovice.

Zpravodaj Dáblík vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: P. O. BOX 223 370 04 České Budějovice

Telefon a fax: 387 310 166

E-mail: calla@calla.cz

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Sídlo: Fráni Šrámka 35, České Budějovice

Telefon: 387 311 381

Internet: <http://www.calla.cz>

Starší čísla občasníku Ďáblík najdete na stránkách sdružení Calla.

Uzávěrka dalšího čísla je 1. června 2009.

- ▶▶ Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀
▶▶ Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz ◀◀

Vydávání zpravodaje Ďáblík je podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

